

9.9.2025

Suomenopettajat ry:n ja yhdistyksen varhaiskasvatuksen työryhmän kannanotto esiopetusikäisen lapsen valmistavan opetuksen rahoituksesta

Inklusiivinen esiopetusikäisten lasten valmistava opetus mahdollistaa perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteiden saavuttamisen (tarvittavat valmiudet suomen/ ruotsin kielessä ja tarpeelliset muut valmiudet esiopetukseen tai perusopetukseen siirtymistä varten sekä edistää oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan). Näemme, ettei ole mitään perustetta sille, että esiopetusikäisten lasten valmistavan opetuksen valtionosuutta ei olisi saatavilla. Osa kunnista on järjestänyt esiopetusikäisten lasten valmistavaa opetusta jo edellisen vuosituhannen lopulta alkaen.

Esiopetusikäisten perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestämiseen tarvitaan rahoitusta jatkossakin (kohdennettuna ja korvamerkittynä). Perusopetukseen valmistavan opetuksen tuntimäärä on 900 tuntia, kun esiopetuksen tuntimäärä on 700 tuntia. Esiopetuksen tuoma rahoitus ei kata valmistavaan opetukseen säädettyä 200 tunnin lisäopetusta. Tälläkin hetkellä kunnat kattavat esi- ja perusopetuksen rahoituksesta n. 80 %. Valmistava opetus ei ole kunnille velvoittavaa.

Joissakin kunnissa kohdennetaan valmistavaan opetukseen osallistuvien lasten osalta lapsikohtainen kertarahoiutus esimerkeiksi materiaaleihin tai henkilöstöresurssiin. Joissain kunnissa hankitaan materiaalia keskitetysti valmistavan opetuksen tarpeisiin. Toisissa kunnissa toimii alueellisia asiantuntijoita koordinointi- ja ohjaustehtävissä, joiden määrä saattaa olla riippuvainen valmistavan opetuksen valtionosuudesta. Joissain kunnissa toimii esimerkiksi valmo-opettajia, jotka työskentelevät niissä ryhmissä, joissa on esiopetusikäisiä valmistavaa opetusta saavia lapsia. Kunnat järjestävät koulutusta valmistavaa opetusta toteuttaville opettajille.

Kunnissa, joissa tarjotaan esiopetusikäisille lapsille valmistavaa opetusta, on valmistavan opetuksen järjestäminen ja toteuttaminen velvoittavaa. Tästä seuraa, että lapsi saa enemmän suunniteltua ja toteutettua opetusta kuin jos hän olisi vain esiopetuksessa. Kun opettajan ryhmään tulee esiopetusikäinen valmistavaan opetukseen osallistuva lapsi, on sen ryhmän opettajan otettava haltuun valmistavaa opetusta tarvitsevan lapsen suomen kielen opetukseen liittyvä pedagogiikka ja suunniteltava toiminta valmistavan opetuksen näkökulmasta. Tästä opettajan osaamisesta pääsevät hyötymään myös muut toista kieltä oppivat lapset, vaikka he eivät olisi valmistavan opetuksen tarpeisia.

Karvin Perusopetuksen oppimistulosten pitkittäisarvioinnin alkumittauksessa nousi esille, että jo koulutulokkaiden osalta osaamisen valmiuksien erot olivat suuria, eikä 3. luokan mittauksessa erot suomi toisena kielen oppimäärää suorittavien ja suomen- / ruotsinkielisten oppilaiden välillä olleet kuroutuneet umpeen, alkuopetus ei ollut pystynyt tasaamaan taitoja. Vaikka esiopetuksessa ei ole oppimäärää, niin tulisi voida joidenkin kriteerien mukaan määritellä se, keille suomi toisena kielenä opetus esiopetuksessa tulisi olla mahdollista (esim. Kielipedan osio 3 suomen kielen taidot alle B1?). Esiopetuksessa olisi myös tarpeen määritellä suomen kielen opetuksen sisällöt ilman, että opetus irtautuu esiopetusryhmän muusta toiminnasta. Tämän toteuttamiseen tarvitaan rahoitusta.

Uudistuneeseen esiopetussuunnitelmaan tuli uutena tuen kappaleeseen käsitteet kielitietoinen opetus ja opetuskielen tukioetus. Lapsen kielitausta ei tuo esiopetukseen lisärahoitusta, eikä esiopetukseen ole tukioetuksen toteuttamiseen osoitettua valtion rahoitusta. Näidenkin kouluttamiseen, jalkauttamiseen ja toteuttamiseen tarvitaan rahoitusta.

Samalla tavalla kuin on yksikkökohtaisia varhaiskasvatuksen erityisopettajia, niin tarvitaan lakisääteisiä yksikkökohtaisia toisen kielen opetukseen erikoistuneita opettajia esiopetukseen ja varhaiskasvatukseen. Tätä varten tarvitaan koulutuspolkuja ja

kelpoisuusvaatimukset. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen opettajilla tulee olla kielitaitovaatimukset. Näiden toteuttamiseen tarvitaan rahoitusta.

Anne Tiermas
Suomenopettajat ry
Puheenjohtaja

Nina Thurin
Suomenopettajat ry:n hallituksen jäsen
Varhaiskasvatuksen työryhmän vetäjä